

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2009

Julkaistu Helsingissä 31 päivänä joulukuuta 2009

N:o 1801—1809

SISÄLLYS

N:o		Sivu
1801	Valtioneuvoston asetus maatalousyrittäjien lomituspalveluasetuksen 1 §:n muuttamisesta	7511
1802	Valtioneuvoston asetus alkoholijuomista ja väkiviinasta annetun asetuksen muuttamisesta . . .	7512
1803	Valtioneuvoston asetus alkoholijuomien vähittäismyynnistä lähettämällä niitä tilaajalle tai ostajalle annetun asetuksen muuttamisesta	7516
1804	Valtioneuvoston asetus raittiustyöasetuksen 5 ja 15 §:n muuttamisesta	7518
1805	Valtioneuvoston asetus rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta	7519
1806	Sosiaali- ja terveysministeriön asetus avohoidon ja laitoshoidon määrittelyn perusteista	7520
1807	Sosiaali- ja terveysministeriön asetus käymisteitse valmistetun enintään 13 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävän alkoholijuoman myyntipaikasta ja myyntitoiminnasta annetun sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen 1 §:n muuttamisesta	7527
1808	Sosiaali- ja terveysministeriön asetus alkoholijuomien anniskeluluvan myöntämisestä ja anniskelutoiminnasta annetun sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen kumoamisesta	7528
1809	Sosiaali- ja terveysministeriön asetus tilaviini-nimityksen käyttämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen kumoamisesta	7529

N:o 1801

Valtioneuvoston asetus

maatalousyrittäjien lomituspalveluasetuksen 1 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä,

muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1996 annetun maatalousyrittäjien lomituspalveluasetuksen (1333/1996) 1 §:n 6 kohta seuraavasti:

1 §

Kotieläinyksikkö

Maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996), jäljempänä lomituspalvelulaki, 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuna kotieläinyksikkönä pidetään

6) kolmeakymmentä siitoskettua tai siitos-tarkoituksessa pidettävää suomensupea taikka kuuttakymmentä siitostarkoituksessa pidettävää muuta turkiseläintä,

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2010.

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

Hallitusneuvos Riitta Kuusisto

N:o 1802

Valtioneuvoston asetus**alkoholiuomista ja väkiviinasta annetun asetuksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä,

kumotaan alkoholiuomista ja väkiviinasta 22 päivänä joulukuuta 1994 annetun asetuksen (1344/1994) 2 §:n 8 momentti,

muutetaan 1 a, 6, 7, 9 ja 10 §, 16 §:n 2 momentti, 19, 20 ja 23 §, 24 §:n 6 momentti, 25 §:n 2 momentti, 27 §:n 1 momentti sekä 29 ja 30 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 a § asetuksessa 1140/2004, 10 ja 20 § asetuksessa 1207/2002, 23 § asetuksissa 460/1995 ja 951/1995 sekä mainitussa asetuksessa 1207/2002 sekä 24 §:n 6 momentti ja 25 §:n 2 momentti mainitussa asetuksessa 460/1995, sekä

lisätään asetukseen uusi 1 b ja 2 a §, seuraavasti:

1 a §

Aluehallintovirastot valvovat alkoholiuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä mainontaa ja myynninedistämistä alueellaan.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtäviin kuuluvat aluehallintovirastojen lupahallinnon ja valvonnan ohjaus ja kehittäminen, alkoholihallinnon tieto- ja viestintäpalveluiden tuottaminen sekä alkoholiuomien vähittäismyyntin ja anniskelun sekä mainonnan ja myynninedistämisen valvonta koko maassa.

Lupahallinnon ja valvonnan ohjauksen ja kehittämisen tarkoituksena on tehostaa alkoholilain (1143/1994) 1 §:ssä säädetyn tarkoituksen saavuttamista ja turvata lain yhdenmukainen soveltaminen koko maassa.

1 b §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto laatii yhteistyössä alueellisten lupaviranomaisten kanssa alkoholihallinnon valtakunnallisen valvontaohjelman. Ohjelma oh-

jaa alkoholiuomien anniskelun ja vähittäismyyntin sekä mainonnan alueellista lupahallintoa ja valvontaa yhdenmukaiseen ratkaisukäytäntöön ja alkoholilain tehokkaaseen täytäntöönpanoon.

Valvontaohjelmassa määritellään valtioneuvoston ja sosiaali- ja terveysministeriön alkoholihallinnolle asettamien tavoitteiden toteuttamisen edellyttämät tarkoituksenmukaiset lupaviranomaisten toimenpiteet sekä menettelytavat, joilla valvontatarpeiden perusteella viranomaisvalvontaa kohdennetaan riskikohteisiin.

Valvontaohjelma tarkistetaan vuosittain ja siihen kirjataan lupaviranomaiskohtaisten toimintojen ja alkoholihallinnon kokonaisvaikuttavuuden arvioimiseksi tarpeelliset suori-tegurannan tiedot.

2 a §

Hedelmäviinin kuvauksessa voi käyttää nimitystä tilaviini, jos se on yksinomaan käymisen avulla valmistettua hedelmäviiniä, jonka

1) alkoholipitoisuus on enintään 13 tilavuusprosenttia;

2) tuottaa sellainen oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan yrityksistä riippumaton valmistaja, jonka hedelmäviinin valmistusmäärä astioituna on korkeintaan 100 000 litraa vuodessa;

3) valmistuksessa käytetty marja- ja hedelmäaines sekä aromia antavat kasvinosat ovat peräisin Euroopan talousalueella sijaitsevalta kasvuyöhykkeeltä, jonka tuottamat ominaispiirteet syntyvät 60 pohjoisen leveyspiirin pohjoispuolella;

4) raaka-aineista vähintään 50 prosenttia on peräisin valmistusluvan haltijan omalta tai tämän hallitsemalta viljelyalalta;

5) aistinvaraiset ominaisuudet ovat peräisin valmistuksessa käytetyistä raaka-aineista tai käymisen yhteydessä niistä muodostuneista maku- ja aromiaineista.

6 §

Alkoholilain 5 ja 7 §:ssä tarkoitettua alkoholiuoman tai väkiviinan valmistuslupaa haetaan kirjallisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta.

Hakemukseen on liitettävä:

1) selvitys siitä, että hakija ei ole konkurssissa ja, jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;

2) jos hakijana on yhteisö, jäljennös yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä sekä kaupparekisterin, yhdistysrekisterin tai muun vastaavan rekisterin ote;

3) ilmoitus hakijan asiamiehestä;

4) valmistushuoneiston sekä varastotilojen ja muiden säilytystilojen laadun, rakenteen ja sijainnin osoittavat piirustukset;

5) viraston tarpeelliseksi katsoma muu selvitys.

7 §

Toimintansa aloittavassa alkoholiuoman tai väkiviinan valmistuspaikassa on ennen sen hyväksymistä suoritettava tarkastus sen selvittämiseksi, että valmistuspaikka ja sen laitteet sekä valmistuksen ja varastoinnin valvonta ovat alkoholilain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä asetettujen

ehtojen mukaiset. Alkoholiuoman valmistuspaikan tarkastuksessa tulee lisäksi selvittää alkoholilain 43 §:ssä tarkoitettujen valmistajan vastuun toteutuminen. Tarkastuksen toimittaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston edustaja valmistajan tai tämän asiamiehen läsnä ollessa. Tarkastuksesta on laadittava pöytäkirja.

Valmistus voidaan aloittaa, kun virasto on ilmoittanut hakijalle hyväksyneensä valmistuspaikan. Ennen valmistuspaikan hyväksymistä virasto voi kuitenkin antaa luvan väliaikaiseen valmistukseen.

Ennen kuin alkoholiuoman tai väkiviinan valmistuspaikassa tehdään sen toiminnan tai valvonnan kannalta merkittäviä muutoksia, niistä on ilmoitettava virastolle. Muutokset voidaan ottaa käyttöön vasta, kun virasto on ilmoittanut hakijalle hyväksyneensä muutokset. Jos muutosten laajuuden johdosta on aiheutta suorittaa 1 momentissa tarkoitettu tarkastus, viraston tulee suorittaa se ennen muutosten hyväksymistä.

9 §

Alkoholilain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua väkiviinan maahantuontilupaa haetaan kirjallisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta.

Hakemukseen on liitettävä:

1) selvitys siitä, että hakija ei ole konkurssissa ja, jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;

2) jos hakijana on yhteisö, jäljennös yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä sekä kaupparekisterin, yhdistysrekisterin tai muun vastaavan rekisterin ote;

3) ilmoitus hakijan asiamiehestä;

4) selvitys väkiviinan käyttötarkoituksesta;

5) varastotilojen ja muiden säilytystilojen laadun, rakenteen ja sijainnin osoittavat piirustukset;

6) viraston tarpeelliseksi katsoma muu selvitys.

10 §

Alkoholijuomien vähittäismyyntiluvan myöntää ja alkoholiyhtiön alkoholiuoma-

myymälän hyväksyy kirjallisesta hakemuksesta myyntipaikan sijaintikunnan aluehallintovirasto.

16 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, alkoholijuomia voidaan kuitenkin myydä velaksi:

- 1) yhteisölle;
- 2) yksityishenkilölle Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston hyväksymiä luottojärjestelyjä noudattaen.

19 §

Alkoholilain 17 §:n 3 momentissa tarkoitettua väkiviinan tai alkoholijuoman käyttöluppaa on haettava kirjallisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta.

Hakemukseen on liitettävä:

- 1) selvitys siitä, että hakija ei ole konkursissa ja, jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;
- 2) jos hakijana on yhteisö, jäljennös yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä sekä kaupparekisterin, yhdistysrekisterin tai muun vastaavan rekisterin ote;
- 3) ilmoitus hakijan asiamiehestä;
- 4) työ- tai valmistuspaikan sekä varastotilojen ja muiden säilytystilojen laadun, rakenteen ja sijainnin osoittavat piirustukset; sekä
- 5) lupa- ja valvontaviraston tarpeelliseksi katsoma muu selvitys.

20 §

Alkoholijuomien anniskeluluvan myöntää kirjallisesta hakemuksesta anniskelupaikan sijaintikunnan aluehallintovirasto. Liikennevälineessä tapahtuvaan anniskeluun luvan myöntää luvanhakijan kotipaikan aluehallintovirasto, tai jos luvanhakijalla ei ole Suomessa kotipaikkaa, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto.

23 §

Anniskelua ei saa aloittaa ennen kello yhdeksää. Anniskelu tulee lopettaa kun anniskelupaikka suljetaan, kuitenkin viimeistään kello puoli kaksi. Jos anniskelupaikka suljetaan kello kahdenkymmenen neljän jälkeen,

anniskelu tulee lopettaa viimeistään puoli tuntia ennen anniskelupaikan sulkemisaikaa.

Edellä 1 momentin estämättä anniskelupaikan sijaintikunnan aluehallintovirasto voi erikseen säädettävien edellytyksin antaa luvan alkoholijuomien anniskeluajan jatkamiseen ennen kello yhdeksää ja kello puoli kahden jälkeen.

Lupaa anniskeluajan jatkamiseksi haetaan kirjallisesti aluehallintovirastolta. Hakemukseen on liitettävä selvitys anniskelun jatkamisen tarpeellisuudesta sekä muu aluehallintoviraston tarpeelliseksi katsoma selvitys.

Anniskeluajan jatkamista koskevasta hakemuksesta tulee tarvittaessa pyytää poliisin lausunto. Päätös asiassa on toimitettava tiedoksi poliisille.

24 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi hyväksyä järjestelyn, jolla poiketaan 2—5 momentissa säädetystä.

25 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, alkoholijuomia voidaan kuitenkin anniskella velaksi:

- 1) yhteisölle;
- 2) hotellissa asuvalle matkustajalle tai jos maksun periminen käteisellä juhla-, edustus- tai muun vastaavan tilaisuuden laadun tai laajuuden vuoksi tuottaisi kohtuutonta hankaluutta; sekä
- 3) muutoin yksityishenkilölle Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston hyväksymiä luottojärjestelyjä noudattaen.

27 §

Anniskelupaikassa alkoholijuomia tarjoilemassa ei saa käyttää henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta, ellei hän ole hankkinut riittävää ammattikoulutusta ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) edellytetyin tavoin.

29 §

Alkoholilain 27 §:n 3 momentissa tarkoitettua alkoholijuoman tai väkiviinan tukku-

myyntilupaa on haettava kirjallisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta.

Hakemukseen on liitettävä:

- 1) selvitys siitä, että hakija ei ole konkursissa ja, jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;
- 2) jos hakijana on yhteisö, jäljennös yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä sekä kaupparekisterin, yhdistysrekisterin tai muun vastaavan rekisterin ote;
- 3) ilmoitus hakijan asiamiehestä;
- 4) selvitys alkoholijuoman tai väkiviinan myynti- ja varastointipaikasta;
- 5) viraston tarpeelliseksi katsoma muu selvitys.

30 §

Alkoholilain 35 §:n 1 momentissa tarkoitettujen verottamattomien alkoholijuomien varaston hyväksymistä haetaan kirjallisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta.

Hakemukseen on liitettävä:

- 1) jäljennös verottamattomien alkoholijuomien varaston pitämiseen tarvittavasta luvasta;
- 2) myyntipaikan sekä varastotilojen laadun, rakenteen ja sijainnin osoittavat piirustukset;

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

3) viraston tarpeelliseksi katsoma muu selvitys.

Jos virasto katsoo, ettei se ole saanut 1 ja 2 momentissa tarkoitettua hakemuksen perusteella riittävää selvitystä varaston hyväksymistä varten, varastossa tulee ennen sen hyväksymistä suorittaa tarkastus. Tarkastuksen suorittaa lupa- ja valvontaviraston edustaja toiminnanharjoittajan tai tämän asiamiehen läsnä ollessa. Tarkastuksesta on laadittava pöytäkirja.

Verottamattomien alkoholijuomien varasto saadaan ottaa käyttöön, kun virasto on ilmoittanut toiminnanharjoittajalle hyväksyneensä varaston.

Ennen kuin verottamattomien juomien varastossa tehdään valvonnan kannalta merkittäviä muutoksia, niistä on ilmoitettava lupa- ja valvontavirastolle. Muutokset voidaan ottaa käyttöön vasta, kun virasto on ilmoittanut hyväksyneensä muutokset. Jos muutosten laajuuden johdosta on aihetta suorittaa 3 momentissa tarkoitettu tarkastus, viraston tulee suorittaa se ennen muutosten hyväksymistä.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Hallitusneuvos Ismo Tuominen

N:o 1803

Valtioneuvoston asetus**alkoholijuomien vähittäismyynnistä lähettämällä niitä tilaajalle tai ostajalle annetun asetuksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä,

kumotaan alkoholijuomien vähittäismyynnistä lähettämällä niitä tilaajalle tai ostajalle 13 päivänä syyskuuta 1996 annetun asetuksen (680/1996) 12 §:n 3 momentti

muutetaan 4 §:n 1 momentti, 5 §, 7 §:n 2 momentti ja 13 §, sellaisina kuin ne ovat asetuksessa 1139/2004, seuraavasti:

4 §

Luovutuspaikkalupa

Luovutuspaikan sijaintikunnan aluehallintovirasto myöntää hakemuksesta alkoholiyhtiölle luvan luovutuspaikan perustamiseen (luovutuspaikkalupa).

5 §

Luovutuspaikan perustaminen ja luovutuspaikassa tapahtuvat muutokset

Luovutuspaikka voidaan perustaa, jos perustettavan luovutuspaikan etäisyys lähimpään alkoholiyhtiön alkoholijuomamyymälään tai toiseen luovutuspaikkaan on vähintään 20 kilometriä. Aluehallintovirasto voi erityisistä syistä sallia luovutuspaikan perustamisen myös tätä lähemmäksi toista luovutuspaikkaa tai alkoholijuomamyymälää. Luovutuspaikkaa ei voida perustaa sellaiseen kuntaan, jossa ei saa harjoittaa alkoholijuomien vähittäismyyntiä.

Luovutuspaikan perustamisesta päättää alkoholiyhtiö aluehallintoviraston myönnettyä luovutuspaikkaluvan.

Luovutuspaikan haltijalla ja luovutuspaikan toiminnasta vastaavalla henkilöllä tulee olla toimintaan tarvittavat edellytykset ja vaadittava luotettavuus. Muut viranomaiset ovat velvollisia antamaan aluehallintovirastolle virka-apua tässä momentissa tarkoitettujen asioiden selvittämiseksi ja valvomiseksi siten kuin alkoholilain (1143/94) 47 §:ssä säädetään.

Jos luovutuspaikan haltijan omistussuhteet muuttuvat kokonaan tai osittain, on muutoksesta ilmoitettava alkoholiyhtiölle. Ilmoitus on tehtävä myös, jos luovutuspaikan toiminnasta vastaava henkilö vaihtuu. Alkoholiyhtiön on puolestaan ilmoitettava muutoksista aluehallintovirastolle.

7 §

Valvonta

Aluehallintovirastolla sekä Sosiaali- ja ter-

veysalan lupa- ja valvontavirastolla sen apuna on oikeus päästä tarkastamaan luovutuspaikkaa, sen varastoa sekä kirjanpitoa ja muita valvonnan kannalta tarpeellisia asiakirjoja.

13 §

Kielto

Jos toimittava myymälä tai luovutuspaikan

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

haltija rikkoo tämän asetuksen säännöksiä tai luovutuspaikkaluvan määräyksiä tai jos luovutuspaikkatoiminnasta muutoin 5 §:ssä tarkoitetut toiminnan edellytykset puuttuvat, aluehallintovirasto voi määrääjäksi tai pysyvästi kieltää toimittavaa myymälää lähettämästä alkoholijuomia luovutuspaikkoihin tai tiettyyn luovutuspaikkaan taikka tilaajille.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

Hallitusneuvos Ismo Tuominen

N:o 1804

Valtioneuvoston asetus
raittiustyöasetuksen 5 ja 15 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä,

muutetaan 4 päivänä maaliskuuta 1983 annetun raittiustyöasetuksen (233/1983) 5 ja 15 §, sellaisena kuin niistä on 15 § muutettuna asetuksella 807/1992, seuraavasti:

5 §

Tilastokeskuksen tulee vuosittain ennen elokuun loppua toimittaa sosiaali- ja terveysministeriölle tiedot sen vuoden alussa koko maassa sekä kunkin aluehallintoviraston toimialueella ja kussakin kunnassa henkikirjoitettujen asukkaiden lukumäärästä.

Vastaavasti tilastokeskuksen tulee toimittaa kullekin aluehallintovirastolle tiedot sen toimialueella ja sen kussakin kunnassa henkikirjoitettujen asukkaiden lukumäärästä sekä kullekin kunnalle tiedot kunnassa henkikirjoitettujen asukkaiden lukumäärästä.

15 §

Sen lisäksi, mitä raittiustyölaissa säädetään aluehallintoviraston tehtävistä, viraston tulee:

1) suunnitella, kehittää ja yhteensovittaa toimialueellaan tehtävää raittiustyötä, muuta ehkäisevää päihdetyötä ja tupakointia vähentävää työtä;

2) avustaa kuntia raittiustyön, muun ehkäisevän päihdetyön ja tupakointia vähentävän työn neuvottelu- ja koulutustilaisuuksien järjestämisessä; sekä

3) toimia yhteistyössä eri viranomaisten ja yhteisöjen kanssa raittiustyön, muun ehkäisevän päihdetyön ja tupakointia vähentävän työn kehittämiseksi alueella.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

Hallitusneuvos Ismo Tuominen

N:o 1805

Valtioneuvoston asetus**rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä

muutetaan rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta 12 päivänä huhtikuuta 2006 annetun valtioneuvoston asetuksen (267/2006) 2 §:n 2 momentti sekä 4 ja 5 §, seuraavasti:

2 §

Jäsenten tulee edustaa sovittelun kannalta keskeisiä tahoja. Neuvottelukunnassa on sosiaalihuollon, oikeushallinnon, tuomioistuimien, syyttäjätöiden ja poliisihallinnon sekä aluehallintoviraston edustus. Muut jäsenet edustavat sovittelua järjestäviä tahoja, sovittelun alalla toimivia järjestöjä ja sovittelijoita.

4 §

Valtionkorvaukseen varatun määrärahan jakaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö jakaa rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetussa laissa tarkoitettuun toimintaan varatun määrärahan aluehallintovirastojen käytettäväksi sovittelutoiminnasta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen valtion varoista. Aluehallintovirastojen kesken määräraha jaetaan asukasluvun, pinta-alan ja rikollisuuden perusteella. Määrärahan keskinäinen painoarvo määräytyy siten, että aluehallintoviras-

ton toimialueen asukasluvun vaikutus on 70 prosenttia, pinta-alan 15 prosenttia ja rikollisuustilanteen 15 prosenttia.

5 §

Valtionkorvauksen määräytymisperusteet

Aluehallintovirasto maksaa sovittelutoimintaan käytettävissä olevasta määrärahasta alueellaan toimiville palveluntuottajille rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain 12 §:n 3 momentissa tarkoitetun korvauksen. Korvauksen suuruus määräytyy ja se maksetaan palveluntuottajalle 4 §:ssä säädettyjen perusteiden ja painoarvojen mukaisesti.

Jos aluehallintovirasto itse tuottaa sovittelutoimintaan liittyviä palveluita rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain 8 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, aluehallintovirastolla on oikeus saada korvaus valtion varoista 1 momentissa säädetyin perustein.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

Hallitusneuvos Ismo Tuominen

N:o 1806

**Sosiaali- ja terveysministeriön asetus
avohoidon ja laitoshoidon määrittelyn perusteista**

Annettu Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaisesti säädetään eläkkeensaajan asumistuesta 11 päivänä toukokuuta 2007 annetun lain (571/2007) 7 §:n 3 momentin, 21 päivänä joulukuuta 2004 annetun sairausvakuutuslain (1224/2004) 2 luvun 4 §:n 3 momentin, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista 15 päivänä heinäkuuta 2005 annetun lain (566/2005) 11 §:n 4 momentin, 17 päivänä syyskuuta 1982 annetun sosiaalihuoltolain (710/1982) 24 a §:n, sellaisena kuin se on laissa 122/1995, 28 päivänä tammikuuta 1972 annetun kansanterveyslain (66/1972) 18 §:n, sellaisena kuin se on laissa 124/1995, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (734/1992) 18 §:n 2 momentin, sellaisena kuin se on laissa 125/1995, sekä 1 päivänä joulukuuta 1989 annetun erikoissairaanhoidon lain (1062/1989) 35 a §:n, sellaisena kuin se on laissa 126/1995 nojalla:

1 §

Asetuksen tarkoitus

Tässä asetuksessa määritetään perusteet, joiden mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu on avo- tai laitoshoidon. Lisäksi asetuksessa säädetään perusteista, joiden mukaan laitoshoidon on julkista tai jatkuvaa. Asetuksella säädetään myös neuvottelumenettelystä Kansaneläkelaitoksen ja kunnan välillä sekä tähän liittyvästä lausuntomenettelystä.

2 §

Soveltamisala

Tämän asetuksen mukaiset perusteet avohoidon ja laitoshoidon määrittämiselle koskevat kuntia sekä kuntayhtymiä niiden järjestäessä sosiaali- tai terveyspalveluja tai niiden muuttaessa palveluiden luonnetta.

Lisäksi perusteet koskevat Kansaneläkelaitosta sen ratkaistessa henkilön oikeutta niihin eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007), sairausvakuutuslain (1224/2004) sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaisiin etuuksiin, joissa etuuden myöntäminen tai myönnetyn etuuden

määrä edellyttää rajanvetoa avo- ja laitoshoidon sekä yksityisen ja julkisen laitoshoidon välillä.

3 §

Toiminnan määrittelyn perusteet

Sosiaali- tai terveydenhuollon toiminta on avohoidon tai laitoshoidon liitteessä määrittelyjen perusteiden mukaisesti. Samoin yksityisen ja julkisen laitoshoidon rajanveto ja laitoshoidon jatkuvuus määräytyvät liitteen mukaisesti.

Tässä asetuksessa tarkoitetaan kunnalla myös kuntayhtymää.

4 §

Kunnan ilmoitusvelvollisuus

Kunnan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle jokaisesta uudesta tai toiminnan sisällön osalta muuttuneesta laitoksesta, laitoshoidon ostopalvelusta, ja asumispalveluja järjestävästä avohoidon toimintayksiköstä.

5 §

Kansaneläkelaitoksen ilmoitusvelvollisuus

Jos Kansaneläkelaitos pitää etuusasian rat-

kaisuun vaikuttavaa sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksikköä laitoksena tai yksityisen toimintayksikön järjestämää laitoshoittoa julkisena, sen on ilmoitettava asiasta toimintayksikköä ylläpitävälle kunnalle tai toimintayksikön sijaintikunnalle.

Edellä 1 momentista poiketen muuta kuin yksityistä toimintayksikköä koskevaa ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos toimintayksikkö on sairaala, terveyskeskuksen vuodeosasto, vanhainkoti, kehitysvammaisten erityishuollon keskuslaitos tai päihdehuollon huoltola.

Jos Kansaneläkelaitos etuuspäätöstä valmisteltaessa katsoo perustelluksi poiketa ratkaisulinjastaan, jonka samassa toimintayksikössä hoitoa saaville vakuutetuille vastaavasta asiasta tehdyt ratkaisut muodostavat, asiasta on ilmoitettava vakuutetun kotikunnalle.

6 §

Neuvotteluvollisuus ja -menettely

Jos Kansaneläkelaitos tai kunta katsoo, että 4 tai 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen mukainen toiminta ei ole ilmoituksen mukaista avo- tai julkista laitoshoittoa, on Kansaneläkelaitoksen tai kunnan tehtävä ilmoituksen tekijälle vaatimus asiaa koskevan neuvottelun järjestämisestä. Vaatimus on tehtävä kahden viikon kuluessa siitä, kun Kansaneläkelaitos tai kunta on vastaanottanut ilmoituksen.

Jos Kansaneläkelaitos tai kunta on esittänyt 1 momentissa tarkoitetun vaatimuksen, Kansaneläkelaitoksen ja kunnan on neuvoteltava keskenään siitä, onko toimintayksikön järjestämä sosiaali- tai terveystalvelu julkista laitoshoittoa.

Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada neuvottelumenettelyä varten asian ratkaisemiseksi välttämättömiä tietoja säädetään eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 46 §:ssä, sairausvakuutuslain 19 luvun

2 §:ssä ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutu-
etuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun
lain 59 §:n 3 momentissa.

7 §

Kuuleminen

Jos edellä 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu neuvottelu koskee yksityisen palveluntuottajan toimintayksikköä, asianomaista palveluntuottajaa on kuultava neuvottelujen yhteydessä.

Jos Kansaneläkelaitos on tehnyt 5 §:n 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen, neuvotteluissa on kuultava asianomaista toimintayksikköä.

Toimintayksikön asiakkaille on tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Jos neuvottelussa on kysymys siitä, pidetäänkö vakuutetulle annettua hoitoa julkisena, vakuutetulle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa.

8 §

Lausunnon pyytäminen sosiaali- ja terveysministeriöltä

Jos kunta ja Kansaneläkelaitos ovat 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa neuvotteluissa eri mieltä siitä, onko kysymyksessä julkinen laitoshoido, kunnan ja Kansaneläkelaitoksen on yhdessä tai erikseen pyydettävä asiasta sosiaali- ja terveysministeriön lausunto. Kansaneläkelaitos ratkaisee asian lausunnon saatuaan.

9 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammi-
mikuuta 2010.

Tällä asetuksella kumotaan avohoidon ja
laitoshoidon määrittelyn perusteista 28 päi-
vänä joulukuuta 2007 annettu sosiaali- ja ter-
veysministeriön asetus (1507/2007).

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

Lakimies Inka Hassinen

LAITOS- JA AVOHOIDON SEKÄ YKSITYISEN JA JULKISEN PALVELUN VÄLINEN RAJANVETO

1. Laitoshoito

Henkilölle järjestetty hoito on laitoshoidon ainoa kun hoito on järjestetty sairaalan tai terveyskeskuksen vuodeosastolla. Niiden lisäksi laitoshoidon hoito vastaavassa sosiaalihuollon laitoksessa, kuten vanhainkodissa, kehitysvammaisten erityishuollon keskuslaitoksessa ja päihdehuoltolaitoksessa. Sosiaalihuollon laitokselle on tunnusomaista, että siellä annetaan hoitoa, kuntoutusta ja ylläpitoa erityistä huolenpitoa vaativille henkilöille, jotka eivät tarvitse sairaalahoitoa, mutta jotka eivät selviä kotona tai muussa avohoidossa säännöllisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä huolimatta.

Laitoshoidosta on aina kysymys seuraavissa tapauksissa:

- 1) terveyskeskuksen vastaava lääkäri on tehnyt kansanterveyslain 16 ja 17 §:ssä tarkoitetun päätöksen potilaan ottamisesta terveyskeskuksen sairaansijalle;
- 2) sairaalan lääkäri on tehnyt erikoissairaanhoitolain 33 §:n 1 momentin perusteella päätöksen sairaanhoidon aloittamisesta ja päätöksen perusteella hoito aloitetaan vuodeosastolla; sekä
- 3) kysymyksessä on sosiaalihuoltolain 24 §:ssä ja sosiaalihuoltoasetuksen (607/1983) 11 §:ssä tarkoitettu laitoshuolto.

Kohtien 1 ja 2 tarkoittamissa tilanteissa potilas sisään kirjoitetaan sairaalaan hoidon alkaessa ja ulos kirjoitetaan sen päättyessä. Sosiaalihuoltolain mukaisista asiakkaista suoritetaan sisään kirjoitus tai tehdään laitokseen ottamispäätös kunnan sosiaalitoimen johtosäännössä tai muussa päätöksessä edellytetyllä tavalla.

Laitoshoidon järjestetään myös esimerkiksi kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) ja päihdehuoltolain (41/1986) perusteella. Näissä laeissa ei ole säännöksiä laitoshoidon sisällöstä tai laitoshoidon ottamisesta. Laitoshoito edellyttää käytännössä kuitenkin yleensä aina sisään kirjoittamista tai laitokseen ottamispäätöstä samoin kuin sosiaalihuoltolain perusteella tapahtuvassa laitoshuollossa.

Edellä kohdissa 1—3 mainituissa tapauksissa laitoshoidossa olevalta voidaan periä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen (912/1992, jäljempänä asiakasmaksuasetus) 12 ja 15 §:ssä säädettyä lyhyt- tai pitkäaikaisen laitoshoidon maksua. Jos toimintayksikössä annettavasta hoidosta peritään asiakasmaksuasetuksen 12 tai 15 §:ssä tarkoitettu maksu, on se osoitus siitä, että kunta on itse katsonut tässä toimintayksikössä järjestetyn hoidon laitoshoidoksi, vaikka asianomaisen henkilön kohdalla ei olisikaan tehty edellä kohdissa 1—3 tarkoitettua päätöstä.

2. Avohoito

Muissa kuin edellisessä jaksossa mainituissa toimintayksiköissä järjestetyt palvelut ovat avohoidon ainoa, ellei ole ilmeisen painavia perusteita pitää toimintaa laitoshoidon ainoana.

Avohoidossa korostuu henkilön omaehtoinen vaikutusmahdollisuus palvelujen ja asumisen järjestämiseksi. Avohoidon ainoa voidaan järjestää myös vammansa tai sairautensa vuoksi paljon tukea tai hoitoa tarvitsevalle henkilölle, joka ei sairautensa tai vammansa vuoksi pysty itse osallistumaan itseään tai hoitoaan koskevaan päätöksentekoon.

Tunnusomaista avohoidolle on se, että henkilö asuu vuokra-asunnossa, josta on tehty huoneenvuokralain mukainen vuokrasopimus tai että hän asuu omistusasunnossa. Aravarajoitustulain (1190/1993) 4 §:n 2 momentin mukaan aravahuoneisto voidaan luovuttaa erityistä hoitoa ja huolenpitoa tarvitsevan henkilön asunnoksi ilman vuokrasopimusta. Lisäksi asumisoikeusasunnoissa asuminen perustuu asumisoikeuteen. Avohoidossa olevaksi katsotaan myös sosiaalihuoltolain 22 §:ssä tarkoitettuja asumispalveluja (palvelu- tai tukiasuminen) lain

23 §:ssä määritellyin perustein saava henkilö sekä vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987, jäljempänä vammaispalvelulaki) 8 §:n 2 momentin mukaisia asumispalveluja saava henkilö. Asumiseen liittyvät tukipalvelut mahdollistavat henkilölle hoitaa itse henkilökohtaiset asiansa mieleisellään tavalla.

Avohoidossa olevalle henkilölle järjestettävistä säännöllisistä kotona annettavista palveluista ja näihin liittyvistä tukipalveluista on yleensä laadittu palvelu- ja hoitosuunnitelma, jossa on määritelty annettavat palvelut. Palvelusta perittävä maksu määräytyy palvelu- ja hoitosuunnitelman mukaan. Kunnallisia kodinhoitoavun ja kotisairaanhoidon palveluja saavilta perittävät maksut määräytyvät asiakasmaksuasetuksen 3 (kotona annettava palvelu), 5 (asumispalvelu), 6 (vaikeavammaisen kuljetuspalvelu) ja 13 §:n (päivä- ja yöhoidon maksu) mukaisesti. Lisäksi kunnan järjestämissä palveluasunnoissa tai muissa asumispalveluissa peritään erikseen vuokra asumisesta.

Avohoidossa oleva henkilö voi saada muitakin kunnallisia palveluja kuin kotipalvelua ja kotisairaanhoidoa. Hän voi käydä esimerkiksi säännöllisesti sairaalassa tai terveyskeskuksessa saamassa sarjahoitoa taikka päivä- tai yöhoidossa.

3. Avo- ja laitoshoidon rajanveto

Sosiaali- ja terveydenhuoltoon on viime vuosien aikana perustettu uusia toimintayksiköitä, joista ei aina pystytä toteamaan välittömästi edellä jaksossa 1 ja 2 mainittujen perusteiden pohjalta, järjestetäänkö niissä avohoitoa vai laitoshoidoa. Tällöin asia ratkaistaan toimintayksikön koko toiminnan ja siellä olevien henkilöiden saaman hoidon ja huolenpidon tarpeen arvioinnin perusteella. Tästä johtuen samassa toimintayksikössä voidaan antaa sekä avohoitoa että laitoshoidoa.

Yleisenä lähtökohtana voidaan pitää sitä, että toiminta on laitoshoidoa vain silloin kun jaksossa 1 mainitut edellytykset täyttyvät.

Toiminnan katsominen laitoshoidoksi muissa kuin jaksossa 1 mainituissa tilanteissa edellyttää ilmeisen painavia perusteita, joiden perusteella voidaan katsoa, että tarkoituksena on ollut laitoshoidon järjestäminen. Tällaisessa tilanteessa järjestetyn toiminnan pitää kokonaisuutena arvioiden sisällöltään vastata jaksossa 1 mainituissa laitoksissa annettua hoitoa. Arvioitaessa sitä, vastaako toiminta sisällöltään ja järjestelyiltään laitoshoidoa, tulee huomiota kiinnittää kaikkien seuraavien seikkojen muodostamaan kokonaisuuteen:

- a) Toimintayksikön antamien palvelujen laatu ja määrä,
- b) toimintayksikön koko sekä siellä työskentelevän hoitohenkilöstön koulutus, määrä ja työajat,
- c) toimintayksikössä olevien henkilöiden asumisen järjestäminen yhden tai useamman henkilön huoneisiin ja muut tilajärjestelyt, sekä
- d) toimintayksikössä olevien henkilöiden toimintakyky sekä heidän omaehtoinen mahdollisuutensa vaikuttaa asumisen, palvelujen ja henkilökohtaisen toiminnan järjestelyihin.

Se seikka, että henkilölle on vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin perusteella järjestetty henkilökohtainen avustaja, ei tee vammaisen saamasta hoidosta laitoshoidoa.

Avohoidon piiriin kuuluvia asumispalveluyksiköitä voi olla myös kunnan omien sosiaalitoimen laitosten välittömässä yhteydessä. Jotta tällaista yksikköä voitaisiin pitää avopalveluyksikönä, tulee sen olla toiminnallisesti selvästi erossa toimintayksikön laitososasta. Tällaisissa yksiköissä asuvien kohdalla tulee toteutua avohoidon tunnusmerkkien: asukas maksaa vuokraa ja vastaa elinkustannuksistaan sekä saamistaan palveluista. Lisäksi annettavan hoidon tulee poiketa selvästi laitoshoidossa olevien saamasta hoidosta.

Toiminta ei ole avohoitoa esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa kunnallinen vanhainkoti on ainoastaan uudelleennimetty asumispalveluyksiköksi ilman, että sen toimintaa on käytännössä muutettu. Jotta laitos muuttuisi avohoitoyksiköksi, tulee myös sen toiminnan muuttua.

4. Eräiden palvelumuotojen määrittely

Kunnan järjestäessä palveluja katsotaan niitä saava henkilö aina avohoidossa olevaksi seuraavissa tapauksissa:

- a) sosiaalihuoltolain 25 §:n tarkoittamalla tavalla perhehoidossa oleva henkilö, - tähän sisältyy myös perhehoito, joka järjestetään kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain, erikoissairaanhoidon ja mielenterveyslain mukaisen hoidon antamiseksi,
- b) omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) 2 §:ssä tarkoitettua omaishoitoa saava henkilö,
- c) sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksen järjestämää päivä- tai yöhoitoa saava henkilö kotona ollessaan,
- d) lastensuojelulain (417/2007) nojalla järjestettyä hoitoa saava henkilö,
- e) jaksottaisessa laitoshoidossa oleva henkilö laitoshoitajaksojen välisenä aikana,
- f) kotisairaanhoidossa oleva henkilö, sekä
- g) erikoissairaanhoidon järjestämä hoito potilaan kotona. Tällainen hoito on verrattavissa sairaalan poliklinikalla annettavaan hoitoon. Sairaalan henkilökunnan potilaalle antama lääkehoito on sairaalan vastuulla niin toiminnallisesti kuin kustannustenkin osalta samalla tavalla kuin sairaalan poliklinikalla annettavat lääkkeet.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 5 §:n 3 kohdassa ja asiakasmaksuasetuksen 22 §:ssä tarkoitettu hengityshalvauspotilas katsotaan jo aiemmin voimassa olleiden säännösten mukaisesti edelleenkin sosiaalivakuutusetuksia myönnettäessä aina laitoshoidossa olevaksi.

5. Laitoshoidon jatkuvuuden käsite eläkkeensaajan asumistuessa

Eläkkeensaajan asumistuessa vasta jatkuva laitoshoido vaikuttaa etuuskien maksamiseen. Jos laitoshoido ei ole yhdenjaksoista, se katsotaan jatkuvaksi, kun

- laitoshoitopäiviä on vähintään 90,
- kotonaoloajat kestävät yhdenjaksoisesti 15 päivää tai vähemmän, ja
- laitoshoitokaksot ovat keskimäärin pitempiä kuin kotonaolojakaksot.

Päiviä laskettaessa hoidon alkamispäivä lasketaan hoitopäiväksi ja päättymispäivä kotonaoloapäiväksi, vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen mukaan hoitopäivällä tarkoitetaan myös laitoksesta lähtöpäivää. Laitoshoidon jatkuvuus keskeytyy, kun etuudensaaja on kotona yhtäjaksoisesti vähintään 16 päivää.

Pelkkä laitoksen kirjoissa olo ei aiheuta etuuskien maksamisen keskeyttämistä. Etuudensaajan lähtiessä vähintään 16 päivää kestäväälle lomalle, hoidon katsotaan päättyvän, vaikka hänet pidettäisiinkin edelleen laitoksen kirjoissa ja häneltä perittäisiin hoitomaksu.

- Hoitoa ei pidetä jatkuvana eikä etuuskien maksamista keskeytetä, jos:
- jos kysymyksessä on pelkkä päivä- tai yöhoito, taikka
 - jos etuudensaaja on toistuvasti yhtä pitkät ajat kotona kuin laitoksessa.

6. Ostopalvelut

Kunnan ostaessa sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta annetun lain (733/1992, jäljempänä STVOL) 4 §:n 1 momentin 4 kohdan tai 4 momentin mukaisesti sosiaali- ja/tai terveydenhuollon palveluja yksityiseltä palvelujen tuottajalta, rinnastetaan ostetut palvelut kunnan järjestämiin palveluihin. Asiakasmaksut määräytyvät tällöin asiakasmaksuasetuksen 12 ja 15 §:n perusteella, kun on kysymys laitoshoidon palvelujen ostosta sekä 3, 5, 6 ja 13 §:n perusteella, kun on kysymys avohoidon palvelujen ostosta.

Ostopalvelusopimuksen perusteella yksityiseen sosiaalihuollon tai terveydenhuollon toimintayksikköön kunnan STVOL 4 §:n 1 momentin 4 kohdan tai 4 momentin mukaisesti osoitta-

man henkilön oikeus kansaneläkelaitoksen myöntämiin etuuksiin määräytyy samalla tavoin kuin vastaavassa kunnan omassa toimintayksikössä olevan henkilön oikeus näihin etuuksiin.

Kunnan ja yksityisen palvelujen tuottajan välinen sopimus ostettavista palveluista määrittää tuotettavat palvelut ja kunnan niistä suorittaman korvauksen. Pelkästään kunnan ja palvelujen tuottajan välisen sopimuksen perusteella ei ole mahdollista määrittää sitä, onko kysymyksessä laitoshoidon vai avohoito. Avohoidon ja laitoshoidon välinen rajanveto määräytyy myös ostopalveluissa samoin kuin edellä jaksossa 1—4 on todettu. Jos jokin toiminta on kunnan itsensä järjestämänä avohoitoa, on se avohoitoa myös silloin kun palvelu on järjestetty STVOL 4 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisena ostopalveluna. Vastaavasti toiminta, joka kunnan omana toimintana on laitoshoidon, on laitoshoidon myös silloin kun sellainen toiminta järjestetään ostopalveluna.

Jos ostopalvelusopimus tai kunnan antama maksusitoumus koskee sosiaali- ja/tai terveydenhuollon laitoshoidon palveluja ja on vaihtoehtona STVOL 4 §:n 1 momentin 1—3 kohtien mukaisille järjestelyille, on asiakas katsottava etuuslainsäädännön näkökulmasta laitoshoidossa olevaksi. Jos kysymyksessä sen sijaan on sosiaalihuollon avohoito, jolloin myös maksut määräytyvät asiakasmaksuasetuksen 2 luvun (Avopalvelujen maksut) mukaisesti ja jos toiminta on myös sisällöllisesti edellä jaksossa 2—4 määritellyllä tavalla avohoitoa eikä laitoshoidon, henkilö katsotaan myös etuuslainsäädännön näkökulmasta avohoidossa olevaksi.

Yksityiset palvelukodit ja vastaavat toimivat usein asumispalveluja tuottavina yksikköinä. Lisäksi ne toimivat välimuotoisina palveluina laitoshoidon ja avohoidon välillä. Asukkailla on mahdollisuus omatoimiseen asumiseen ja yksityisyyteen sekä valintaan palvelujen käytössä.

Asukkailta voidaan periä asiakasmaksuasetuksen 2 luvun mukaisia maksuja tai maksu, johon sisältyy huoneistomenoja (vuokra) ja ylläpitomaksuja, kuten ruokaan liittyviä kustannuksia.

Tällaisten palvelukotien kohdalla sovelletaan avohoidon ja laitoshoidon rajanvedossa samoja periaatteita kuin edellä jaksossa 1—4 on todettu. Palvelujen järjestäminen ostamalla niitä yksityiseltä toimintayksiköltä ei siten ratkaise sitä, onko kysymyksessä avo- vai laitoshoidon.

7. Yksityisen ja julkisen laitoshoidon rajanveto

Kansaneläkelaitoksen myöntämien sosiaalivakuutusetuksien saamiseen vaikuttaa myös se, katsotaanko laitoshoidossa oleva henkilö julkisessa vai yksityisessä laitoshoidossa olevaksi. Jos vakuutettu on hoidettavana kunnallisessa laitoksessa tai edellä jaksossa 6 mainitulla tavalla ostopalvelusopimukseen perustuen yksityisen palvelujentuottajan toimintayksikössä, on toiminta aina julkista.

Kunnat tukevat eräissä tapauksissa yksityisiä palvelujentuottajia muun muassa avustuksilla tai ovat muutoin mukana yksityisiä palveluja tuottavissa säätiöissä, yhdistyksissä tai yhtiöissä.

Tällaisissa tilanteissa yksityisen palvelujentuottajan järjestämä laitoshoidon katsotaan julkiseksi, jos laitoksen toiminnan aiheuttamista kokonaiskäyttökustannuksista katetaan yli puolet kunnan tai valtion rahoituksella. Tätä rahoitusosuutta tarkasteltaessa ei Raha-automaattiyhdistyksen avustuksia pidetä julkisena rahoituksena.

Yksityisessä laitoshoidossa olevaksi henkilö katsotaan silloin kun hän on itse tehnyt sopimuksen yksityisen palvelujentuottajan kanssa ja hän vastaa itse yli puolesta palvelusta perittävistä maksusta. Jos sen sijaan henkilö on hoidossa yksityisessä laitoksessa ja kunta tosiasiallisesti rahoittaa vähintään puolet hänen hoitomaksustansa, henkilön on katsottava olevan julkisessa laitoshoidossa. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin kun kunta maksaa jatkuvasti toimeentulotukena yli puolet hoitomaksusta.

Mikäli yksityinen laitos myy palvelujaan myös ostopalveluina kunnille, eivät ostopalvelusopimuksesta saadut tulot ole tässä laskelmassa julkista tukea. Esimerkkinä tällaisesta tilanteesta voidaan todeta yksityinen laitos, jonka hoitopaikoista 75 prosenttia on kunnallisessa käytössä ostopalvelusopimukseen perustuen. Tällöin myös yksityisen laitoksen kokonaiskustannuksista

noin 75 prosenttia rahoitetaan kuntien toimesta. Tästä huolimatta muilla kuin ostopalvelupaikoilla olevat henkilöt ovat yksityisessä laitoshoidossa, koska kunnallinen rahoitus ei kohdistu näihin paikkoihin.

Jos yksityinen laitoshoidon antava toimintayksikkö saa jatkuvaa tukea, avustusta tai korvausta valtiolta, kunnalta tai kuntayhtymältä ja laitoshoidossa oleva henkilö saa lisäksi kunnalta jatkuvaa toimeentulotukea hoitomaksuun niin, että yhteismäärä selvästi ylittää puolet henkilöä kohden lasketuista kokonaiskäyttökustannuksista, kysymyksessä saattaa olla STVOL 4 §:n 1 momentin tai 4 momentin mukainen järjestely.

Kunnallisen rahoituksen suuruus voi vaikuttaa ainoastaan sen arvioimiseen onko toiminta yksityistä vai julkista. Rahoitus ei sen sijaan vaikuta lainkaan sen määrittelyyn onko toiminta laitoshoidon vai avohoidon. Tämä avohoidon ja laitoshoidon välinen rajanveto tehdään vain toiminnan sisällön perusteella siten kuin jaksossa 1—4 on todettu.

N:o 1807

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus**käymisteitse valmistetun enintään 13 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävän alkoholijuoman myyntipaikasta ja myyntitoiminnasta annetun sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen 1 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaisesti
muutetaan käymisteitse valmistetun enintään 13 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävän alkoholijuoman myyntipaikasta ja myyntitoiminnasta 7 päivänä kesäkuuta 1995 annetun sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen (852/1995) 1 §:n 2 momentin 1 kohta seuraavasti:

1 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Tässä päätöksessä tarkoitetaan:
 1) tilaviinillä alkoholijuomista ja väkivii-
 nasta annetussa asetuksessa (1344/1994)
 tarkoitettua tilaviiniä;

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

Hallitusneuvos Ismo Tuominen

N:o 1808

**Sosiaali- ja terveysministeriön asetus
alkoholijuomien anniskeluluvan myöntämisestä ja anniskelutoiminnasta annetun
sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen kumoamisesta**

Annettu Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä asetuksella kumotaan alkoholijuomien anniskeluluvan myöntämisestä ja anniskelutoiminnasta 20 päivänä helmikuuta 1998 annettu sosiaali- ja terveysministeriön päätös (162/1998).

2 §
Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

Hallitusneuvos Ismo Tuominen

N:o 1809

**Sosiaali- ja terveysministeriön asetus
tilaviini-nimityksen käyttämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen
kumoamisesta**

Annettu Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä asetuksella kumotaan tilaviini-nimityksen käyttämisestä 7 päivänä kesäkuuta 1995 annettu sosiaali- ja terveysministeriön päätös (851/1995).

2 §
Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

Hallitusneuvos Ismo Tuominen

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

JULKAISIJÄ: OIKEUSMINISTERIÖ

N:o 1801—1809, 2 1/2 arkkia

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2009

EDITA PUBLISHING OY, PÄÄTOIMITTAJA JARI LINHALA

ISSN 1455-8904